

Innhold

1. Om veilederen
2. Informasjons- og taushetsplikt, samtykke og plikt til å avverge lovbrudd
3. Definisjoner og sentrale begrep
4. Mulige bekymringstegn
5. Mulige risiko- og beskyttelsesfaktorer
6. Hva gjør jeg ved bekymring?
7. Mulige tiltak
8. Planer, organisering og samarbeid
9. Nettsider, informasjon og lenker
10. Viktige telefonnummer

1. Om veilederen

Denne veilederen er ment å gi informasjon om hvordan vi i fellesskap kan forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme i Trondheim. Målgruppen er ansatte i politiet, ungdoms- og videregående- skole, private skoler, NTNU, barnevern, helse og velferd, kultur og fritid, NAV, RVTS, Kriminalomsorgen, frivillige lag og organisasjoner som arbeider med ungdom og voksne samt kommunens innbyggere.

I veilederen finnes noe faktainformasjon, begreper, handlingsplaner, litteratur, lenker og kontaktpersoner m.m. Veilederen vil gi tips om bekymringstegn, avklaring og mulige tiltak.

Veilederen beskriver en handlingsløype, fra bekymring til handling, - fra de lokale tiltakene til mer tunge innsatser i tverrfaglig samarbeid med relevante aktører.

Det er ønskelig at bekymring på den enkelte enhet i Trondheim kommune først diskuteres internt på tjenestestedet. De enheter som ikke har utpekte ressurspersoner kan bringe bekymring inn til radikaliseringskoordinator. Bekymring fra andre instanser meldes direkte til radikaliseringskoordinatoren i Trondheim kommune eller politikontaktene hos lokalt politi. Samarbeid med andre fagmiljø avklares, og tiltak vurderes og iverksettes ved behov.

Erfaringer nasjonalt tilsier at beste framgangsmåte er å benytte eksisterende tiltak og tjenester som er relevante i hver enkelt sak. Dialog, råd, koordinering, veiledning og oppfølgingsamtaler med personer vi er bekymret for tilpasses utfordringen til den enkelte. Alvorlige bekymringer meldes videre av lokalt politi til Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

Trondheim kommune i samarbeid med RVTS har opprettet en Mentorordning som kan håndtere oppfølging av de mest alvorlige sakene.

2. Informasjons- og taushetsplikt, samtykke og plikt til å avverge lovbrudd

Når bekymring for radikalisering og voldelige ekstremisme oppstår gjelder de samme lovverk vedrørende samarbeid. Dette er som i alle andre saker hvor flere samarbeidspartnere er involvert. Den enkelte tjenestes lovverk og regelverk må hensyntas vedrørende deling av informasjon, og lagring av informasjon. Regler for sensitive personopplysninger kan være relevant. Politiske eller religiøse oppfatninger er å anse som en sensitiv personopplysning, jf Personopplysningsloven § 2 (lov nr. 32/2000). Et samarbeid bør bygge på samtykke. Der unge er involvert vil samtykke fra foreldre eller foresatte være nødvendig. Vi minner forøvrig om plikten til å avverge alvorlige lovbrudd.

AVVERGELSESPLIKTEN (STRL. § 196)

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som unnlater å anmelde til politiet eller på annen måte søker å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli eller er begått. Avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt.

3. Definisjoner og sentrale begrep

Voldelig ekstremisme

Med voldelig ekstremisme menes personer og organisasjoner som er villige til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål. I Norge kan den voldelige ekstremismen være relatert til høyreekstremisme, venstreekstremisme, antistatlig ekstremisme, ensaksekstremisme og religiøs motivert ekstremisme.

Radikalisering

Radikalisering er prosessen der en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå sine politiske mål.

Radikaliseringsprosesser kan skje innenfor alle typer livssyn, politiske retninger og ideologier.

Det er viktig å skille mellom radikalisering og det å være radikal. Det er virkemiddelet, altså viljen til å bruke vold, som er sentral.

Radikalisering er en prosess som kan føre til at en person blir en ekstremist. Hvor lang tid en radikaliseringsprosess tar, vil variere fra person til person. Det er ikke slik at alle som er i en radikaliseringsprosess blir voldelige ekstremister.

Avradikalisering

Avradikalisering er en prosess som under gitte forutsetninger kan føre til at en person i mindre grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske og religiøse mål.

Hatkriminalitet og Nettekstremisme

Hatkriminalitet er straffbare handlinger som helt eller delvis er motivert av, eller som begrunnes i hat eller negative holdninger til religion, livssyn, hudfarge, nasjonal eller etniske opprinnelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk og/eller nedsatt funksjonsevne. Dette gjelder hatefulle ytringer, diskriminerende handlinger, kroppskrenkelse, trusler og skadeverk relatert til ovennevnte kategorier. Voldelig ekstremisme kan også være hatkriminalitet.

Begrepene nettekstremisme eller online-radikalisering blir brukt om radikalisering og voldelig ekstremisme på internett. Nettekstremismen består i å fremme ekstreme ideologier og ytringer på internett, som kan rammes av straffelovens § 185 (diskriminerende eller hatefulle ytringer). Internett har vært aktivt brukt i mange år for rekruttering til ekstreme grupperinger og oppfordring til vold. Hvilken plattform dette skjer på endrer seg etter hvert som behovene og reguleringer endrer seg. I den årlige nasjonale trusselvurderingen til PST i 2021 ble radikalisering på online plattformer trukket fram som en økende bekymring. PST har observert at det har vært en økning i unge ungdommer som radikaliseres på nett.

4. Mulige bekymringstegn

Utenforskap

Felles for mange personer som søker mot ekstremistiske miljøer er opplevelse av utenforskap. Det å ikke passe inn, eller følelsen av å mislykkes på skolen, blant klassekamerater, i arbeidslivet, i lokalmiljøet eller samfunnet kan gjøre noen sårbare.

Veien inn og motivasjon for radikalisering og ekstremisme er ofte sammensatt. Det kan være et ønske om å provosere og utfordre, få oppmerksomhet for egen del eller en sak de er opptatt av. Videre er bekreftelse, søken etter venner, sosiale nettverk og identitet en pådriver for mange. Flere har et ønske om trygghet og støtte. I noen tilfeller så kan det være et

ungdomsopprør med ulovlige aksjoner, spenning, status og makt. Det kan også være en reaksjon på krig, overgrep, undertrykkelse, fattigdom m.m. Mange har et stort engasjement knyttet til innvandring og flyktninger og ønsker endringer eller å gi støtte til et perspektiv i debatten. I noen tilfeller kan det være press/motivasjon/påvirkning som tar utgangspunkt i et transnasjonalt familieliv og nettverk. I de fleste tilfellene så er det en årsaksforklaring satt sammen av flere av disse elementene.

Her er noen tips til mulige bekymringstegn eller signaler. Listen er ikke utfyllende. Det er snakk om sammensatt motivasjon og eventuelt flere mulige bekymringstegn. Det er viktig å ha i mente at radikaliseringsprosesser for mange per i dag foregår på internett.

BEKYMRINGSTEGN

Interesser/Utseende/Symbolikk

Eksempler:

- Appellerer til og søker etter ekstremistisk materiale på nett
- Endrer utseende, klesdrakt m.m
- Benytter symboler knyttet til ekstremistiske idealer og organisasjoner
- Slutter på skolen, med fritidsaktiviteter m.m.

Uttalelser / Ytringer

Eksempler:

- Intoleranse for andres synspunkter
- Fiendebilder – vi og dem
- Konspirasjonsteorier
- Hatretorikk
- Sympati for absolutte løsninger som avskaffelse av demokrati
- Legitimere vold
- Trusler om vold for å nå politiske mål
- Sort/hvitt tenkning med et lite nyansert verdensbilde

Aktiviteter

Eksempler:

- Opptatt av ekstremisme på internett og sosiale medier
- Bruk av "humor" som ufarliggjør krenkende og ekstreme ytringer
- Deltar på demonstrasjoner og voldelige sammenstøt med andre grupper
- Bruker trusler og vold som følge av ekstremisme
- Hatkriminalitet
- Reisevirksomhet som kan føre til økt radikaliseringsprosesser og kontakt med ekstremister

Venner og sosiale nettverk

Eksempler:

- Endrer nettverk og omgangskrets
- Omgås med personer og grupper som er kjent for ekstremisme
- Omgås i grupper der det utøves trusler vold og/eller annen kriminell virksomhet
- Medlem i ekstremistiske grupper, nettverk og organisasjoner fysisk eller på nett

5. Mulige risiko- og beskyttelsesfaktorer

	RISIKOFAKTORER	BESKYTTENDE FAKTORER
Personlige faktorer	<ul style="list-style-type: none"> ● Marginalisert/diskriminert ● Mangler/søker tilhørighet ● Skolerelaterte problemer ● Psykiske problemer ● Mangler kunnskap ● Traumatiske opplevelser ● Søkende etter svar ● Individuell sårbarhet ● Betrakter seg selv som offer ● Mangler selvkontroll/ impulsiv ● Utrygg identitet 	<ul style="list-style-type: none"> ● God refleksjonsevne ● Nysgjerrighet på andres synspunkter ● Skoleflink ● Hobbyer eller aktiv i idrett ● Mestringsfølelse ● Robust ● Opplevelse av mening ● Selvtillit ● Livskvalitet ● God helse ● Trygg identitet
Familiemessige faktorer	<ul style="list-style-type: none"> ● Dårlig samspill i familien ● Foreldre som sliter i foreldrerollen ● Sosiale problemer i familien ● Psykiske problemer i familien ● Rusmisbruk ● Fattigdom eller arbeidsledighet ● Vold eller annen omsorgssvikt ● Påvirkning av transnasjonalt familieliv og nettverk ● Ekstreme sympatier hos venner, familie eller slekt 	<ul style="list-style-type: none"> ● Gode familierelasjoner ● Høy sosioøkonomisk status ● Støttende foreldre ● God kommunikasjon og samspill innad i familien
Sosiale faktorer	<ul style="list-style-type: none"> ● Lav sosial status ● Mangler/søker tilhørighet ● Marginalisert ungdom ● Opplevd diskriminering ● Negativ påvirkning av venner ● Liten/ingen deltakelse i sosiale felleskap ● Arbeidsledig ● Mangelfullt skoletilbud ● Livsstil som omfatter kriminalitet ● Utrygt lokalområde ● Behov for felleskap ● Behov for anerkjennelse ● Spenningsøking ● Søker beskyttelse ● Ekstremistiske forbilder ● Føler at ens religion, kultur, land, nasjon m.m. er under angrep 	<ul style="list-style-type: none"> ● Trygge vennerelasjoner ● Er i arbeid. ● Går på skolen ● Prososiale venner ● Opplever å høre til i storsamfunnet ● Deltakelse i organiserte eller/og uorganiserte aktiviteter. ● Trygt lokalområde
Ideologiske og kulturelle faktorer	<ul style="list-style-type: none"> ● Søkende etter politisk eller kulturell identitet ● Misnøye med sosial og økonomisk urettferdighet ● Legitimering og rettferdiggjøring av vold for å nå mål ● Sympati for absolutte løsninger som avskaffelse av demokrati. ● Konspirasjonsteorier 	<ul style="list-style-type: none"> ● Forståelse for demokrati, valgfrihet, toleranse og respekt for mangfold. ● Kritisk til kilder og informasjon

- Polariserende fiendebilder

6. Hva gjør jeg ved bekymring?

TRINN	HANDLING	ANSVARLIG
1	<p>Gå i dialog med den unge Ansatte som er bekymret for og/eller blir oppsøkt av enkeltpersoner/miljø "kartlegger" mulige bekymringstegn. Drøft eventuelt bekymringene med kollegaer eller leder. (se mulige bekymringstegn pk 4)</p>	Ansatte
2	<p>Drøft bekymringen Leder og ressursperson på tjenestested drøfter og tar hvis behov kontakt med radikaliseringskoordinator hos kommune eller radikaliseringskontakt hos politi avhengig av graden på bekymringen. Det kan drøftes anonymt i første omgang. Det er utpekt ressurspersoner på videregående skole, ungdomsskole, private skoler, NTNU, barnevern, voksen tjenestene, NAV og kulturenheten. Frivillige organisasjoner og privatpersoner kan ta direkte kontakt med kommune eller politi for å drøfte en bekymring.</p>	Ledelsen Enheten Frivillige organisasjoner
3	<p>Meld bekymringen Ved avklart bekymring eller etter en drøfting med kommune og/eller politi kan det eventuelt sendes en bekymringsmelding til barnevern og/eller politi.</p>	Enheten Politi Kommune Barnevern
4	<p>Bekymringssamtale Hvis det vurderes at det er høy bekymring eller at flere instanser er bekymret for radikalisering, hatkriminalitet og ekstremisme kan politiet følge opp med en bekymringssamtale, eventuelt med foresatte. Alvorlige bekymringer meldes videre til PST av lokalt politi.</p>	Politi Radikaliserings- kontakt Foresatte
5	<p>Tverrfaglig samarbeid Arbeidet er beskrevet i egen Tiltaksplan.</p>	Aktørene på tvers av sektorene / SLT
6	<p>Oppfølging Oppfølging vil i hovedsak ivaretas av tjenester som allerede er i kontakt med personen. Det vil legges en plan for oppfølgingen, og radikaliseringskoordinator i kommunen vil være en støtteperson i arbeidet. Oppfølgingen vil bestå av relasjonsbygging og hjelp til å finne alternativt miljø, jobb, skole, bolig, idrett, nye rutiner, nettverk og sosial deltakelse. Det er ønskelig å inkludere foresatte i arbeidet der det er mulig og de er under 18 år. Ved høy bekymring er en mentor aktuell for oppfølgingen av personen.</p>	Aktører på tvers av sektorer Tillitspersoner Foresatte Mentor
7	<p>Meld bekymring til PST Ved fortsatt bekymring meldes saken PST av det lokale politiet hvis ikke dette er gjort tidligere.</p>	Politi PST

7. Mulige tiltak

Det er summen av den forebyggende innsatsen mot kriminalitet, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme som gir resultater. Her kan det benyttes en rekke ulike metoder, tiltak eller tjenester innenfor ulike sektorer. I Trondheim koordineres den kommunale innsatsen gjennom SLT-modellen. Under dette punktet vil det kort bli omtalt noen relevante tjenester, tiltak og metoder.

Samarbeid mellom tjenester og sektorer.

I Regjeringens *“Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme”* (2014, rev. 2020) legges det opp til en bred tilnærming til utfordringene.

Regjeringen vil gjennom Handlingsplanen styrke det forebyggende arbeid mot radikaliserings og voldelig ekstremisme gjennom økt kunnskap, mer samarbeid og bedre koordinering mellom ulike tjenester, på tvers av fagområder og samfunnssektorer. Målet er å fange opp personer i risikozonen så tidlig som mulig, og møte dem med tiltak som virker. Hvert tiltak i Handlingsplanen er lagt til et eget departement, mens koordineringsansvaret ligger hos Justis- og beredskapsdepartementet.

I kommune, fylkeskommune og stat er følgende tjenester sentrale:

- Utdanningssektoren ved skolene.
- Helse og Velferdstjenestene
- Kultur- og fritid
- Barnevern, herunder helsetjenestene organisert under barnevernet og Uteseksjonen.
- NAV - kommunal og statlig (Ny Arbeids- og Velferdsforvaltning)
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI)
- Utlendingsdirektoratet (UDI)
- Justissektoren, herunder PST, politi, kriminalomsorg, konfliktrådet, familievernkantoret m.m.

Regjeringens handlingsplan anbefaler å i størst mulig grad benytte allerede eksisterende strukturer.

Dialog som metode

Dialog er en sentral metode for å forebygge voldelig ekstremisme. Dialog som metode er godt kjent fra kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge – i kommune og politi. Dialogarbeid gir gode relasjoner, forståelse og respekt, som igjen sikrer god forebygging, endring og trygghet – uten ekstremisme.

Bekymringssamtalen

Bekymringssamtalen er mye benyttet av politiet i arbeidet med unge lovbrøyttere. Den omtales også som avklaringsamtale eller motiverende samtale, avhengig av konteksten. Bekymringssamtalen blir, i en videreutviklet utgave, benyttet i arbeidet med å forebygge voldelig ekstremisme. Trøndelag politidistrikt kan gjennomføre samtale alene, i samarbeid med Trondheim kommune og/eller andre instanser. Du kan lese mer om bekymringssamtalen i en veileder fra Politidirektoratet.

[Veileder for politiets bekymringssamtaler](#)

Megling og forsoning

Konflikter og overgrep kan følges opp med megling og forsoning mellom partene gjennom skolemegling, konfliktråd og/eller oppfølgingsteam der dette anses formålstjenlig.

Tett oppfølging over tid

Trondheim kommune har organisert oppfølgingsarbeidet for de mest utsatte barn og unge gjennom Uteseksjonen, som organisatorisk er lagt inn under Barne- og Familietjenesten. Derfor er radikaliseringskoordinator i Trondheim kommune ansatt i Uteseksjonen. Når det er bekymring for en voksen person så håndteres dette i stor grad av Helse- og Velferdstjenestene. Der det er behov så kobles andre interne eller eksterne tjenester på. Oppfølgingen tar utgangspunkt i behovene til den enkelte. Radikaliseringskoordinator er ofte involvert som rådgiver og/eller for å koordinere innsatsen.

Inkludering, mestring og opplevelse av tilhørighet

Kjernen i forebygging av radikalisering og utvikling av ekstremisme er den samme som for forebygging av blant annet skolefravall, rusproblematikk og annen kriminalitet. Dette handler om at vi i alle områder av samfunnet må arbeide for å motvirke utstøtelsesmekanismer i hverdagslivet til våre innbyggere. Vi må arbeide aktivt for å hindre at noen føler at de står på utsiden av det "store fellesskapet". Vi ønsker å bidra til at alle utvikler et selvbilde og en identitet knyttet til å være del av fellesskapet og ikke et marginalisert og/eller ekstremistisk miljø.

Tidlig intervensjon

Prinsippet om å tilstrebe en tidlig intervensjon gjelder også her. Det er mer utfordrende og ressurskrevende å iverksette tiltak når ekstreme holdninger og verdier har fått dypt feste i enkeltpersonen, og en eventuell avradikalisering innebærer å bryte med egen sosiale tilhørighet, identitet og internaliserte normer.

Foreldreveiledning og nettverk

Foreldreveiledning og foreldrenettverk kan etter behov etableres lokalt, regionalt eller sentralt. Det er initiert et samarbeid med Familievernkontoret for å ta i bruk deres kompetanse på dette feltet.

Exit- og avradikaliserings-programmer

Det er få exit- og avradikaliserings-programmer i Norge. Trondheim kommune har arbeidet med exit metodikk overfor voldsutøvere, og dette ser ut til å fungere også overfor radikaliseringsprosesser når dette er hensiktsmessig. En avradikaliseringsprosess vil erfaringsmessig være individbaserte med et mål om å skape stabilitet i livene til de dette gjelder.

[Veileder for exit-arbeid](#)

Mentorprogram

Trondheim kommune har opprettet en mentorordning for målgruppen. Mentorene benyttes kun når bekymringen er høy. Forebyggende strategier på et lavere nivå håndteres av det ordinære tiltaksapparatet. Regjeringen har utgitt en Veileder til mentorordningen.

[Veileder til mentorordning mot radikalisering og voldelig ekstremisme](#)

Trondheim har knyttet til seg forskere fra England (Derby og Oxford) samt psykolog fra Trondheim, som bistår mentorene med veiledning.

Politiets forebyggende- og mangfoldskoordinator

Mangfoldskoordinator-funksjonen er for tiden underlagt Radikaliseringskontakten i Trøndelag politidistrikt og vil således ha ansvar for kontakt med trossamfunn/moskeer og

minoritetsspråklige miljø. Politikontaktene vil være bindeledet mot kommunale og fylkeskommunale tjenester m.m.

Ressurspersoner på de enkelte enheter

Alle ungdomsskoler, videregående skoler, private skoler og NTNU har oppnevnt en ressursperson for eget kollegium. Denne skal vurdere om bekymringen fra ansatte er av en slik karakter at melding sendes videre i tiltaks-sporet.

I tillegg har ungdomsskoler og videregående skoler en sentral ressursperson. Ungdomsskolene har en sentral ressursperson knyttet til skolestaben hos kommunedirektøren.

Videregående skole har en sentral ressursperson som er knyttet til fagenhet for videregående opplæring i stab hos fylkesskolesjefen.

Ressurspersonene på skole får relevant faglig oppdatering, både fenomenkunnskap og spesifikke verktøy for samtale. Ressurspersonene samles minst en gang pr. år. RVTS har gitt RAN (Radicalisation Awareness Network) kurs til deler av ressursperson- gruppen.

Kulturenheten har oppnevnt en ressursperson som vil være diskusjonspartner for ansatte på kulturhus og fritidsklubber før en bekymring eventuelt går videre.

Barne- og familietjenesten (BFT) har en ressursperson på hver bydel og en på Omsorgsenheten. Denne er viktig i arbeidet rundt unge og deres familie når en bekymring oppstår.

Helse og velferdsetaten i Trondheim kommune har en ressursperson som skal rådggi voksen-tjenestene.

Videre har vi ressurspersoner knyttet til Konfliktrådet, NAV (kommunalt og regionalt), Kriminalomsorgen og Familievernkontoret.

Oppfølging av personer som har deltatt i kamphandlinger i utlandet (fremmedkrigere)

Rutiner for varsling til kommunene er utarbeidet av PST. Ved denne type hendelser varsles kommunedirektøren og nødvendige tiltak iverksettes. Ifølge Regjeringens handlingsplan skal RVTS bidra med koordinering av det tverrfaglige samarbeidet, veiledning og skreddersydde kompetansehevingstiltak til relevante instanser. RVTS skal bistå helsetjenestens arbeid med voldelig ekstremisme (Tiltak nr. 25) Trondheim kommune har utviklet en strategi og en arbeidsløype for eventuelt mottak av barn av fremmedkrigere som returnerer.

8. Planer, organisering og samarbeid

Regjeringens handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme

Handlingsplanen ble første gang utgitt våren 2014 og beskriver aktuelle utfordringer, forebyggingsstrategier, tiltak og forslag til håndtering ved bekymring. Revidert sist 2020.

[Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme - regjeringen.no](#)

Lokal tiltaksplan *Inkludering, mestring og opplevelse av tilhørighet*

Tiltak og tjenester er samlet i en [Tiltaksplan for Trondheim](#). Den er laget i et samarbeid mellom kommune, fylkeskommune og politi.

Lokalt samarbeid mot voldelig ekstremisme i Trondheim

Trondheim kommune, Trøndelag fylkeskommune, Trøndelag politidistrikt og Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) er sentrale aktører i det forebyggende arbeid i Trondheim. Politirådet i Trondheim og SLT-koordinator har ansvar for å koordinere og iverksette forebygging lokalt. Trondheim kommune har egen koordinator i forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme. Trøndelag politidistrikt har en egen radikaliseringskontakt. Det er etablert et samarbeid med minoritetspråklige miljøer og andre statlige instanser. En bred, god og konstruktiv dialog er en forutsetning for å lykkes.

SLT-modellen i Trondheim. (Samordning av Lokale kriminalitetsforebyggende Tiltak)

Gjennom tverrfaglige og tverretatlige samarbeidsfora i bydelene søker vi å avdekke bekymringer i ungdomsmiljøene og iverksette tiltak. Målgruppen til SLT er unge i alderen

12 – 18 (23 ved spesielle utfordringer). I SLT - fora på bydel møtes; ungdomsskole, videregående skole, barnevern, helsesøstre, kulturenhet, politi, kirkens bymisjon, Fellesverket (Røde Kors), 22B (treffsted i Trondheim sentrum i samarbeid med Salem menighet, Trondheim Torg og Trondheim kommune) og den norske kirke. I enkelte møter deltar også NAV, Helse og Velferd og næringslivet. Forebygging av voldelig ekstremisme er en del av SLT arbeidet og i dette arbeidet er det ingen aldersgrense.

Trøndelag politidistrikt

Trøndelag politidistrikt ansatte en egen radikaliseringskontakt fra 1.april 2018. Det er denne som er vår nærmeste samarbeidspartner mot det ordinære politi. Arbeidet med å forebygge og følge opp personer knyttet til radikaliseringsutfordringer meldes direkte til radikaliseringskontakten i politiet.

Politikontaktordningen i Trondheim

Sentrum politistasjon og Heimdal politistasjon har egne politikontakter som skal være bindeleddet mellom kommune og samfunnet forøvrig. Sentrum politistasjon har tre politikontakter som har ansvar for hver sin bydel, mens Heimdal politistasjon med sin ene politikontakt håndterer egen bydel inkludert Klæbu. Politikontaktene benyttes i dette arbeidet som førstekontakter i saker hvor dette er naturlig, og hvor lokalkunnskap er avgjørende.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

PST er en særskilt polititjeneste direkte underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. PST er en landsdekkende tjeneste med lokale enheter i politidistriktene. PST forebygger rekruttering til voldelig ekstremisme dels gjennom egne aktiviteter og dels gjennom samarbeid med andre instanser som politi og kommuner. Du kan lese mer om PST – eller tipse PST her: [PST](#)

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS)

RVTS har fått i oppdrag gjennom Regjeringens handlingsplan å skape nettverk lokalt, veilede og undervise relevante tjenester, sørge for oppdatert og relevant informasjon på tematikk som senteret arbeider med, samt følge opp eventuelt hjemvendte fremmedkrigere. I regi av Trondheim kommune og RVTS inviteres ulike kommunale tjenester, Trøndelag Fylkeskommune, NAV, NTNU og Kriminalomsorgen inn i faste møter gjennom "Kontaktforum", som en del av vår strategi for forebygging av voldelig ekstremisme.

[RVTS - Ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, region Midt](#)

RVTS, Øst har fått et særskilt ansvar som kunnskapsformidler på dette feltet. De har blant annet utviklet nettstedet <https://utveier.no/> som en kunnskapsportal for private og offentlige personer.

9. Nettsider, informasjon og lenker

Nasjonal veileder for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme

Regjeringens veileder er førende for dette arbeidet. På denne siden finnes også råd, veiledning og aktuelle samtaleverktøy med mere.

[Nasjonal veileder for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme](#)

Informasjon fra departementene

Dette er nettsiden til departementene med informasjon om radikaliserings og voldelig ekstremisme. Nettsiden er for deg som ønsker hjelp, råd eller kunnskap om radikaliserings og voldelig ekstremisme. Den kan være nyttig for ansatte i skoler, barnevern og politi, eller for andre som jobber med ungdom, foreldre og de unge selv. www.radikalisering.no

SLT arbeidet i Trondheim kommune

Dette er nettsiden til SLT i Trondheim kommune. Her finnes informasjon om arbeidet med utsatte unge og annen informasjon om SLT. www.trondheim.kommune.no/slt/

C-REX Universitetet i Oslo

C-Rex er lagt til det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitet i Oslo. De utvikler empirisk og teoretisk kunnskap om årsaker til, og konsekvenser av høyreekstremisme og relaterte fenomener.

[Forside - C-REX - Senter for ekstremismeforskning](#)

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (Danmark)

Senteret ble etablert i 2017 og har som formål å styrke innsatsen for forebygging av ekstremisme og radikaliserings i Danmark.

[Om centeret — Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme](#)

Brottsförebyggande rådet (Sverige)

Hatbrott og hedersrelaterad brottslighet (hat og æresrelaterede lovbrudd). Det Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har flere interessante artikler om forebygging og om fenomenet hatkriminalitet. På disse sidene ligger også Sveriges nasjonale strategi.

<https://bra.se/forebygga-brott/forebyggande-utifran-amne/hatbrott.html>

Radicalisation Awareness Network (RAN) EU

Dette er EUs nettverk mot radikaliserings. Deres nettsted gir adgang til et omfattende materiale, deriblant de-radikaliserings og exit prosesser både i og utenfor fengsel. RAN har flere interessante artikler som ser på håndtering av hjemvendte fremmedkrigere.

[Radicalisation Awareness Network \(RAN\)](#)

Utveier.no

En nettbasert kunnskapsportal om prosesser inn og veier ut av radikaliserings og voldelig ekstremisme. Hensikten med denne er at portalen vil kunne gjøre deg mer beredt, villig og i stand til å forebygge og hjelpe mennesker ut av negative radikaliseringsprosesser.

[Utveier – Kunnskapsportal om radikaliserings og voldelig ekstremisme](#)

Utveier.no har også egne sider spesielt beregnet for Kriminalomsorgen.

[Kriminalomsorgen – Utveier](#)

Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)

NUPI har utgitt flere interessante publikasjoner som omhandler et bredt spekter innen både rekruttering til og forebygging av radikaliserings og terror.

<https://www.nupi.no/Publikasjoner>

Dialogue about Radicalisation and Equality (DARE)

Består av 17 partnere i 13 land finansiert av EU Horizon. Prosjektet ser på bredden av radikaliserings i unges liv og hvordan dette påvirker samfunnet med mere.

[DIALOGUE ABOUT RADICALISATION AND EQUALITY - Home](#)

Organisasjonen voksne for barn (VFB)

Nettressurs med informasjon og foreldreverktøy for ulike utfordringer i unges liv.

Informasjonen finnes på flere språk.

<https://vfb.no>

DEMBRA (Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme)

Dembra er et tilbud om kompetanseheving for skoler for forebygging av antisemittisme, rasisme og udemokratiske holdninger. De har et eget tema som omhandler radikaliserings. På dembra.no finner du [undervisningsmaterielle og bakgrunnsstoff](#) om disse temaene. Sidene kan også brukes for [gjennomføring](#) av en forebyggende satsning på skolen.

[Dembra.no](#)

Forebygging av terrorisme og annen kriminalitet – rapport

Professor ved Politihøgskolen, Tore Bjørgo, har gitt ut en kortfattet rapport, *Forebygging av terrorisme og annen kriminalitet*, hvor han presenterer strategier og en helhetlig modell for forebygging av terror, voldelig ekstremisme og kriminalitet. (Politihøgskolen 2011:1). Du finner hele boken her:

[FOREBYGGING AV TERRORISME OG ANNEN KRIMINALITET](#)

Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme på internett – rapport

Rapporten gir innsikt på et felt som inntil få år siden hadde fått begrenset oppmerksomhet i Norge og internasjonalt. Betydningen av internett og sosiale medier var undervurdert når det gjelder radikaliserings og rekruttering til ekstremisme. Mye tyder på at internett kan redusere avstanden mellom tanke og handling. Du finner rapporten fra Politihøgskolen (2013:1) her:

[radikaliserings og voldelig ekstremisme internett](#)

Gamingplattformers rolle i ekstremisme

Rapporten fra RAN (Radicalization Awareness Network) tar for seg hvordan ulike gamingplattformer har blitt en arena for rekruttering og deling av ekstremistisk tankegods. I tillegg har terrorister benyttet seg av "first.shooter" perspektivet mens de har streamet angrepet sitt.

[Rapport RAN](#)

Alvorlige hendelser i utdanningsinstitusjoner – veileder

Utdanningsdirektoratet har oppdatert (2016) sin veilederen *Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner. Veiledning i beredskapsplanlegging*. I veilederen defineres en alvorlig hendelse som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk. Du finner veilederen her:

[Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner](#)

Det kan skje igjen – rapport

Rapporten kommer med forslag til hvordan skolen systematisk og helhetlig kan arbeide mot rasisme, antisemittisme og diskriminering på bakgrunn av elevens etniske, religiøse eller kulturelle tilhørighet. En arbeidsgruppe nedsatt av Kunnskapsdepartementet la fram rapporten i 2011. Du finner rapporten her:

[Det kan skje igjen – rapport fra Kunnskapsdepartementet](#)

Undervisningsmaterieell 22. juli

Det Europeiske Wergelandsenter og NTNU har utarbeidet et undervisningsmaterieell rettet mot elever og lærere etter 22. juli. Læringsressursen er et viktig ledd i skolens ivaretagelse av demokratiprosesser og medborgerskap.

<https://22juliseret.no/22-juli>

Tilgjengelige, tøffe og trygge? Forebygging av kriminalitet på internett – rapport

Unge nettbruk er omfattende. Mobbing, hatefulle ytringer, trusler, lovbrudd og nettekstremisme forekommer. Redd Barna og SaLTo ga ut rapporten i 2013. Du finner rapporten her:

[Tilgjengelige, Tøffe Og Trygge?](#)

10. Viktige telefonnummer

SLT – koordinator Trondheim kommune	952 63 621
Radikaliseringskoordinator Trondheim kommune Susanne Hellan Øiaas	468 08 413
Live Næss	918 61 884
Radikaliseringskontakt Politiet	02800
Helse og Velferd, Thomas Hugaas Molden	982 91 184
Skolerådgiver Trondheim kommune v/ Jannicke Akse Grunnskole	906 34 825
Rådgiver i Fagenhet for videregående opplæring v/ Martin Pütz Videregående skole	470 56 826
Kulturenheten Trondheim kommune v/ Stine Osvoll	952 63 889
Ressursenteret om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) v/ Venke Aarethun	72 82 20 05 / 913 37 771

Denne veileder er et sammendrag av tiltak i Regjeringens Handlingsplan, tilpasset lokale forhold i Trondheim. Revidert november 2021 av SLT koordinator, radikaliseringskontakt hos Trøndelag politidistrikt og radikaliseringskoordinator Trondheim kommune.